

во на хамбарътъ, и каквото прѣмахне, като жито, ячимикъ или мисиръ, то вее на дюканджията се по-си. Сипътъ или дъщерята видятъ отъ майка си, че краде отъ хамбарътъ; тѣ не се възмущаватъ, а вършятъ същото. И знаете ли на какви цѣни земеме тия храни и какво имъ даваме на ерѣща? Само колкото и каквото ни се откъсне отъ сърдце?..

„Вересинтѣ ни, когато и да сме продали стоката, сѣ вее до панаиръ или харманъ. Дойде ли време за панаирътъ, да се върхятъ хранитѣ, ний сме вече или на оборътъ, или по платницата на харманитѣ. Плати ли си селянинътъ, добръ; не плати ли, веднага земаницитѣ ни се прѣвърщатъ на лихвоносни записи съ почекъ до панаиръ, когато селянинътъ искава за проданъ добитъкъ, или до идущия харманъ. Каква ляхва прибавяме—не питай, защото не е за казване. Най-малкото е 5% на мѣсецъ. Събраното, било отъ вересин, било чрѣвъ размѣна храна, рѣдко продаваме на търговци—житари. Държимъ си ъ и чакаме мѣсецъ мартъ—най-гладното време за слабия земледѣлецъ. Като наближи гладътъ до вратата на къщата му, селянинътъ самъ те дери, за да му вземешъ за до ново. Особенъ пазарлъкъ за това не трѣбва, защото то е станъло като обичай: 8 крини да се даватъ за 12. Но поѣже житото не стои на една цѣна, ний знаеме какъ да ги вържиме. Направляме записътъ, че ми дължъ отъ 12 крини 24 лева и притуряме въ записътъ, че ако не ги плати на уговорения срокъ, ще плаща за истеклото време и законнитѣ лихви... и туй е то. Незабравяйте, че когато опрѣдѣляме цѣнитѣ, все ще прибавимъ по единъ два гроша печалба на крината. Отъ такива земаници, четвъртината да пропадне, а вересинъ безъ батакъ не може, пакъ си печелиме сигорно 50%. Смятатъ сега, прибави събесѣдникътъ ни, какво печелиме, и има ли подобно кѣриво въ градоветъ“...

Така ни расправи нашия селекий дюканджия за источникътъ на своето обогатяване. И само той ли е, и само въ Шуменский окръгъ ли се ерѣща тая безбожна експлоатация?—Съ маалка разлика, изъ всичкитѣ села експлоатацията на лихваритѣ и селекия дюканджия е една и сѣща.

Недѣйте исцуща изъ вниманието си, че въ повечето села дюканджията е и *ятакъ* на конокрадцитѣ. Ако пъкъ той е и общинския кметъ „—тогава, здрави му кажи: той е цѣлъ дѣребеи въ общината.

Въ всѣко село ще видите окачена прѣена пастарма или наденици (суджукъ). Отъ гдѣ мислите сѣ взели закланния добитакъ, отъ ступанонътъ му ли? Рѣдко. Повечето пѣти имъ се носятъ и продаватъ на умрѣли цѣни отъ конокрадцитѣ. И благодарение на тия дюканджии, кражбата за добитъкъ до толкова се е распространила въ България, гдѣто всичкитѣ взети до сега мѣрки отъ страна на властятъ и сѣдилищата, сѣ оставали ялови.

Понеже по селата не се пазятъ по клането на добитъкъ такъвъ контролъ, какъвто се пазятъ по градоветѣ, или ако има, той лесно се избикаля въ турскитѣ села, съ малко кафе и захаръ, или съ нѣщо за засоляване, като пастарма и наденици, едонъ селекий дюканджия е въ положение да прѣкара и неколи 20 едри добитъци, безъ да има кой да го попита отъ гдѣ и за колко ги е купилъ.

Има наистина честни селеки дюканджии, каквито не само не приематъ чуждото, но и не приематъ безбожната експлоатация; но такива цомъ влѣзете въ дюканджия имъ, живи ще ги оплачите.

Е, добръ, трѣбва ли и за наирѣдъ да се остави селското население изложено на подобна безчеловѣчна експлоатация? Ний сме на мѣстѣ, че Ми-

нистерството на Земледѣлието и Търговията, отъ което исклучително зависи прѣмахването на това зло, още прѣвъ тая сесия на Народното Събрание трѣбва да изработи и внесе за обещанне и приеманне нуждитѣ закони. Веднѣжъ съзнато злото, не е мѣчно да му се изнамерятъ цѣрѣтъ.

Ако такива законопроекти сѣ вече изработени, или ще се изработватъ, при другитѣ мѣропривията, които могатъ да обематъ тѣ, отъ голѣма необходимостъ се явява, прѣди всичко, да се удвожатъ и утрожатъ капиталитѣ на земледѣлческитѣ касси, защото не намѣрили селянинътъ пари и кредитъ сѣ естени лихви, всичко е нацуето. Той винѣги ще прибѣгва къмъ сегашния лихваринъ и никогато не ще се избави отъ неговитѣ погги. Увеличенъ веднѣжъ капиталъ на земледѣлческитѣ касси, до възможностъ да удовлетворява нуждитѣ на селянинътъ, иде сама по себе и втората мѣрка: да се назначатъ лихварски комисии, съ специалната мисии: да прѣвѣржатъ всичкитѣ лихварски земаници-давания, да прѣнематъ отъ дългътъ незаконнитѣ лихви, а още и да прѣкаратъ ерѣщу дългътъ поне за тѣзи години незаконно платенитѣ лихви.

Направеното отъ тия комисии да се зачита и отъ ежданищата, въ случай че дойде работата до сѣдъ.

Прѣвѣрени веднѣжъ тия земаници и давания, веднага да се заематъ, чрѣвъ шотективание на пмота му, селянину пари, за да се заплати окончателно и на лихварина и на дюканджията.

А за да не се повтарятъ и за въ бъдѣще тия експлоатации, всичкитѣ спорове по заемни, еключени между селяни и лихвари, вѣнъ отъ признатитѣ отъ държавата кредитни учреждения, безъ да се гледа че сѣ по обикновенни записи, или по записи засвидѣтелствувани по установенний редъ, да се разглеждатъ и рѣшаватъ на общо основание чрѣвъ доущанне свидѣтели и клѣтва на странитѣ, а не какъто е сегашната ии гражданска процедура, за дъ която най-много се крижатъ лихваритѣ, да се уоборватъ съ равносилни писмени доказателства. Това само за лихваритѣ. А про се касе до селекитѣ дюканджии на, тѣхнитѣ земаници да се погледне отъ закона така, както се е погледнѣло и на кръчмарскитѣ: да не се признаватъ отъ ежданищата.

Може би прѣдлаганата отъ насъ мѣрка ще се види на нѣкои твърдѣ стѣнителна за търговията; други, може би, ще ъ прѣименуватъ за единъ видъ държавно опекуство! Свободни сѣ. Ний обаче ще си останемъ при своето мѣстѣ: че догдѣто държавата не се завземе съ прѣмахването на това грознице зло, нашия селянинъ за много години ще бѣде все така безбожно експлоатирванъ, и никогато не ще излѣзе отъ сегашното си мизерно положение.

Ако се намѣри нѣкой по-ерѣденъ пѣтъ за постигането горния цѣлъ, ний не сме противъ: стига само да се помогне селянину, та какъто ще да бѣде мѣрката. Нашето искрено желание е самъ да му се помогне, тая е желанията цѣлъ.

ШУМЕНСКИЙ ШМИТИЖУЛЮ.

(Писмо отъ София.)

Г. Редакторе,

Въ послѣдний брой на „Защита“ за прѣвъ пѣтъ ерѣщяхъ нѣколко редовци, съ които се хвърли свѣтлина върху нѣкогашното ин-

тернирвание на братията Тодоръ и Димитръ Икономови.

Азъ, който прѣвъ ония врѣмена, като служащъ при Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Работи, сѣмъ билъ близкъ до работитѣ и посветенъ въ тайнитѣ на Радославовата инквизиция, за да хвърля още по голѣма свѣтлина по разнитѣ интернирвания въ Шуменъ, ще ви моля да зададете на В. Кожухарова, който прѣвъ 1886-87, като най-довѣрено лице на Радославова, е билъ шефътъ на Шуменското инквизиционно отдѣление, слѣдующитѣ запитвания:

1) Не е ли искалъ той, въ качеството си на окол. началникъ, освѣтъ интернирванieto на Икономовци, и на Шуменский гражданскитѣ търговецъ Жеко Саблева, което е и постигнѣлъ, и онова на извѣстнии напѣ революционеръ-патриотъ и заслуженъ писателъ, Стоянъ Заимовъ, (който нѣколко дни до тая му постѣпка, въ качеството си на Шуменский Окр. управитель е билъ неговъ, на Кожухарова, шефъ), като го е прѣдставлявалъ прѣдъ началството за бездѣльникъ (!? р. З.) и опасенъ за общественния редъ личностъ?

2) Не е ли той сѣщия В. Кожухаровъ, който, пакъ тогава, настоятелно е изпеквалъ интернирванieto на бившии бригаденъ командиръ подполковникъ Шиварова и на бившии Шуменский Окр. управитель Атанаса Илиева (сега директоръ на Старо Загорската Дѣвическа гимназия), като по сѣщия начинъ ги е прѣдставлявалъ за бездѣлници (!?) и опасни за реда и тишината елементи?

Въ случай, че, както по интернирванieto на братия Икономовци, поемѣи да стоварва тия си мръсени дѣла другиму, кажете му, че азъ ще ви дойдъ на помощъ съ документи, на които е пѣложенъ подиенътъ му.

София, 26 Септемвр. 1895 г. X. Z.

ВЪТРЕШНИ НОВИНИ.

По случай двацетъ и петъ годишния юбилей отъ литературната дѣятелностъ на поетътъ и писателъ Ив. Вазовъ отъ страна на шуменското градеко общинско управление е испроводена слѣдующата телеграма:

София
Ив. Вазовъ

Горѣщо привѣтствувамъ мощний българскитѣ поетъ и литераторъ, по случай отпразнуванието юбилея на неговата дѣятелностъ, юбилея — тържеството — на сѣврѣмнената ни литература. М 5060.

Шуменский градекий кметъ
Хр. Тодоровъ

ПОДЛИСТНИКЪ

Политически псета.

Научна студия

Пише Здравно.

Политически псета! Що за име?

Да, политически псета! Съществуватъ такива на хубави тоя божий свѣтъ!

Вий знаете че има разни видове, разни породи псета: има профуандленски, които се хвърлятъ въ морето да избавятъ удавни хора; има сенбернарски, които подушватъ и по сочатъ заровянитѣ подъ прѣсепи снѣгъ нещастни пѣтници изъ Алпитѣ; има ловджийски; има овчарски; има които ловятъ миски; има които ловятъ контрабандаджи на тютюнъ, наиримѣръ въ Франция, отхранвани отъ пограничитѣ и митнически стражари, сѣщо такива се употрѣбватъ и отъ контрабандаджитѣ за да избѣгватъ, подпомагани отъ подушванието имъ пограническитѣ митнически постове; употрѣбватъ се тѣ и отъ воинитѣ постове въ нѣкои армии за подушвание аванпоститѣ на неприятельтъ; има псета едри като мулета; има дребни като пѣхове; има... много сѣ тѣ, съ една рѣчь.

Е, добръ? Има и такива каквито ги казахме... политически псета.

Подобни псета може да ги нѣма друга-

дѣ. Има ги, обаче, въ Шуменъ. И за туй рѣшихме да се похвалимъ и ги извѣстимъ въ научния свѣтъ.

За това и рѣшихме да напишемъ тая научна студия, за да ги проучимъ, та да можемъ съ време да се явимъ единъ денъ въ българската академия на наукитѣ и окончателно дадемъ въ единъ свой наученъ рефератъ мѣстѣно си и заключението си по тѣхъ: отъ гдѣ имъ е происхождението, отъ що и кога побѣсняватъ и можемъ ли си служи съ методата на Пастѣора,—наскоро починалий, славна му память,—за да се прѣдварваме отъ тѣхния бѣсъ.

Ний твърдо сме убѣдени, че науката, особено, възраждающата се българска наука, която не е празнувала още своя юбилей, както литературата ни, ще ни бѣде дълбоко благодарна. Но не дирението на благодарностъ ни движи насъ въ тия научни изучвания, а като скромни издирвачи на неизбродимитѣ тайни на природата, непогасимата жажда отъ истина, научната истина.

Захващаме, прочее, изучванието си.

Политическото псе, да е псе—не е псе; да е човѣкъ—не е човѣкъ. То е между човѣкъ и псе. Макаръ да има образътъ на човѣкъ, то има повече нравътъ на псеи то на пай-лопитѣ псета: на тия, които по селата безспирно вижатъ цѣла пошь и цѣла день, огулушгелно лажатъ на хора, на сѣнки отъ дървета, на

гласове, на луната, на привидения... кучешки привидения, разбира се,

Политическии псета сѣдни човѣкообразни същества, които напѣлно иматъ правътъ на псетата—да не оставятъ сѣщо на мира хората, съ свойственното тѣмъ влияние и лаяние, хората, които сѣ съ политическо убѣждение противно на тѣхното, наиримѣръ, противно на хубави, сладки, очарователни, омайни сонажилъкъ. Тѣ сѣщо така, както другитѣ псета, цомъ видятъ или ерѣщятъ единъ свой противникъ... политический... почватъ да хъркатъ, да рѣмжатъ и crescendo се дигатъ на единъ лай. безиричиненъ, безспиренъ, огулушгеленъ, штого не можете ги отличити отъ истинскитѣ. Ама било на улица, на кръчма, въ събрание, незнаемъ гдѣ,—безразлично; тѣ ще исхъркатъ, ще зарѣмжатъ, ще залажатъ: кученка натура, не можатъ се задържа ки!

Да рѣчемъ, че вий сте тѣхепъ противникъ,—какъвто не можете да не бѣдете, цомъ ги знаете. Да рѣчемъ, че вий ерѣщете подобно едно човѣкообразно същество. Било то само или наедно съ подобнитѣ си,—въ който случай е укоражено; туй псеподобно, псеправно, човѣкообразно същество, непрѣмѣнно ще ви изгледа или кръшлишки, или насмѣшно, или предизвикателно (ще исхърка сирѣчь) и, ако уснѣе, до гдѣ не сте го изминѣли, ще ви подхвърли на високъ гласъ, да го чуете и да

А отъ страна на редакцията на „Защита“ се испроводи следуещата телеграма:

СОФИЯ
ИВ. ВАРОВЪ

Поздравяваме въ Вашето лице тържеството на перото, мисълта и пианото.

Редакция „Защита“

Съобщаватъ ни изъ София, че на 24 то го се е отпразднувалъ тържествено юбилей на г. Варова. Прѣдъ обѣдъ е имало въ зданието на Народно Сѣбрание 1000 души, между които сѣ биле всички министри на чело министър-президентътъ Стоиловъ и австрийския агентъ Бурианъ. На юбилейтъ била поднесена сребърна лира, забонколена съ лавровъ вѣнецъ, и други скъпоцѣнни подарѣци и адреси. Прочетенъ е билъ единъ много ласкателенъ рескриптъ отъ Н. Ц. Височество. Държавни биле много рѣчи: отъ прѣдседателя на Книжковото Дружество, отъ прѣдставителитѣ на българскитѣ искусства, отъ прѣподавателитѣ и отъ делегатитѣ изъ разни градове. На излизание изъ Сѣбранието, г. Варовъ билъ акламирайтъ отъ народътъ подъ звуковетѣ на музиката. По пладидъ е имало обѣдъ съ подписка, а вечерта имало литературно-музикална вечеринка. Изобицо празнуванетоъ станало много тържествено.

По повото расписание за циркулирането на треньтъ между Шуменъ-Каспичанъ, което станало сѣ цѣль за да можатъ пѣтницитѣ, които отиватъ отъ Шуменъ за Варна или Русчукъ да замѣняватъ на право, безъ да чакатъ както прѣди, съ часове въ станцията Каспичанъ, въ недѣля по това сѣщото расписание трень отъ Шуменъ за Каспичанъ нѣма. Каква е причината, която е накарала дирекцията на желѣзопѣтнитѣ линии да направятъ такава едно расписание, ний не знаемъ, но сѣтаме за умишлено да кажемъ нѣколко думи по поводъ на това расписание, което влѣзе въ сила на 19-и Октомврий т. г.

Ний сме убѣдени, както и всички, че желѣзопѣтнитѣ въ съобщенията не се правятъ за луксъ, а за поддигане индустрията, търговията и да държатъ населението въ течение на работитѣ и събитията, които се случватъ, както въ България, така и вънъ отъ България. По това расписание шуменскитѣ граждани и търговци се лишаватъ отъ възможността да могатъ да пѣтнуватъ съ трена за Варна, Русчукъ или Букурещъ въ недѣля и трѣбва да пѣтнуватъ прѣвъ работнитѣ дни, когато има трень отъ Каспичанъ за Шуменъ или обратно. Овнѣ търговецъ, който иска да пѣтнува въ недѣля, трѣбва да отиде съ фойтонъ въ Каспичанъ и намѣто единъ левъ, да му коствува, както струва съ трена, то трѣбва да похарчи най-малко пещъ лева. Друга една загуба за търговцитѣ отъ това расписание, и най-голямата, е че тѣ се лишаватъ отъ поща. Споредъ старото расписание търговецъ си получаваше вѣстницитѣ и писмата въ недѣля и на другия денъ той можеше да имъ отговоритъ, а сега той трѣбва да чакатъ понеделникъ и да отговори въ вторникъ. Така

загуба за търговецъ и въобще за населението е много по-голяма отъ това, което държаната ще изгуби като циркулира трена и въ недѣля, като похарчи за кюмюръ и като даде километрически на чиновницитѣ. Ний не можемъ да си обяснимъ, какъ дирекцията е взела такава една мѣрка, и какъ така легко да се гледа на тѣзи работи и съ едно дракване на перото да се лишатъ населението отъ съобщение и то въ недѣленъ, неработенъ денъ, въ който всекога най-много пѣтници има отъ Шуменъ и за Шуменъ.

Ний не мислимъ че дирекцията е направила такава едно расписание отъ чиста економическа гледна точка, защото отъ свѣденята, които събрахме, всеки денъ за кюмюръ отиватъ 33.60 лева за масло и лой 3.50 лева и километрически 2 лева. Тѣзи разности, ний сме убѣдени, че не само ще бждатъ покрити отъ пѣтницитѣ, които ще пѣтнуватъ въ недѣля, но и ще се получатъ много по-вече, защото въ единъ неработенъ денъ по-вече хора пѣтнуватъ или отиватъ на разходки, отколкото прѣвъ други дни. Единичното неудобство ще бжде това, че пѣтницитѣ, които пѣтнуватъ отъ Шуменъ за Варна, ще почакаватъ въ Каспичанъ по-вече, отколкото прѣвъ други дни, но като се взематъ прѣдъ видъ интереситѣ на населението, които най-много пострадаватъ отъ нѣмание на съобщения, това неудобство се являва съвѣтъ незначително.

Въ заключение, ний искаваме нашата увѣреностъ въ дирекцията на желѣзопѣтнитѣ и се обрачаме къмъ нежъ съ молба за отмянанието на горното расписание, което е являва много съинително за населението, като сме убѣдени, че ще се направи нужното расписание да се има трень въ недѣля. Убѣдени сме, че тая погрѣшка ще се поправи незабавно, защото и градоко-общинското ни управление е направило нуждата постѣжка прѣдъ Министерството на общитѣ сгради, като е паложило въ една своя телеграма негодованието на гражданитѣ по поводъ нѣманието трень и поща прѣвъ недѣлния денъ и вредитѣ, които произлизатъ отъ това, за Шуменци частно, а общо за тритѣ четвърти отъ населението на Шуменското окръжие.

За вторий градеки лѣкаръ въ градътъ ни е назначена г-ца докторъ Елиза Пастернакъ, бивша градека лѣкарка въ Варна, свършила медицината въ Парижъ. Назначена е на мѣстото на г-жа докторъ Рѣзаникова, която е подала доброволно оставка и замѣняла за Ресевия. Кметството се старае всечески да подигне здравословното състояние на градътъ и на жителитѣ му, както и да въдъхне въ тия довѣрне къмъ медицинската наука и санитарнитѣ агенти, които сѣ на служба на общината. По тая причина то миналата година бѣ условило жена-докторъ, за да даде възможностъ и на турското население да се ползува отъ лѣкарска помощъ, тъй като знаино е, че турското население отбѣгва да привиква мжжъ докторъ въ домоветѣ си; по тая причина, тоже за да въдъхне довѣрне къмъ медицинската наука и помощъ, то е условило прѣди нѣколко врѣме, бившата градека акушарка Анна Симеоновичъ и ъ замѣни съ друга, Анна Симеоновичъ, която редакторитѣ на в. „Н. Съзнание“ нарѣкоха „община и уважавана отъ цѣль свѣтъ“, за да похулятъ кметството, е разбирала толкова отъ антисептика и медикаменти, колкото тѣ разбиратъ, или колкото тѣ — полуобразовани редактори — разбиратъ думата „психиатрици“, та ъ така невѣжко употребяватъ въ едно ангрѣфиле на вѣстникътъ си. Анна Симеоновичъ е различавала до толкова отъ нашитѣ баби, колкото да бжде нарѣчена отъ едни невѣжки „община“

на и достауважавана“, но не е била тая токо въ течението на напѣдната наука по нейната специалностъ,—понеже е свършила прѣди четвъртъ сто-лѣтие,—щото да ъ поддържа едно просвѣтено кметство, което тачи интереситѣ на градътъ си. Анна Симеоновичъ е знаела само да се занимава съ отгледване на крави и цѣла сюрія котки, да събра голѣби бокаукъ въ дворътъ си и да бжде постоянно глобявана отъ кметството за нечистотъ.—Тя е била, при това, съ плата по 200 лева на мѣсець до тая година, когато на ново-назначената се плаща три четвърти отъ нейната заплата.

Залиганието на кметството въ тая посока—да се въдъхне у населението довѣрне къмъ медицинската помощъ,—за която цѣль то е условило жена-докторъ, наело е сѣдно помѣщение за амбулатория, раздава въ широкъ размѣръ безплатно цѣрвие,—се уѣвѣчава съ усѣхъ. За доказателство служи числото на болнитѣ, които се прѣглеждатъ въ градеката амбулатория: миналата година сѣ били прѣгледани, прѣвъ цѣла година, 1950 болни, а тая година, до 15 Септемврий текущия, сѣ биле прѣгледани 4515 болни, когато тая година въ градътъ ни болѣститѣ несравнено въ по-малкъ размѣръ вързуватъ, отколкото миналата година.

Все за санитарното подигане на градътъ и за западане чистината въ градътъ, кметството е распоредило да се направятъ на нѣкои мѣста въ градътъ писоари, каквито ги има изъ по-хубавитѣ градове. Но нали това разумно распореджане е излѣзло отъ умравето на полуобразованитѣ редактори кметство, то и това распореджане не имъ е аресало, както и изгонванието на Анна Симеоновичъ, та го своеобразно критикуватъ въ вѣстникътъ си. А пъкъ гражданитѣ отъ тия квартали, гдѣто се направихъ писоаритѣ, волихъ прѣди нѣколко врѣме кметството за да направи такива. Види се, гражданитѣ трѣбва да сѣ други хора отъ редакторитѣ на „Съзнанието“, та иматъ такива различни нужди и такава различно разбирание за удовлетворението на тия нужди. И дѣйствително, какво общо иматъ Шуменци съ единъ пришелець—гагаузинъ, бившъ Стамбуловъ „томрукъ-аасъ“ и съ единъ пришелець полугръкъ—молдованинъ, които, умомрачени отъ соподжилкъ, се подвизаватъ въ „Народно Помрачение“, за да умомрачатъ гражданитѣ на Шуменъ, та дико ги вкаратъ единъ денъ въ лоното на славния Радославовъ!

Прѣславскій Народенъ Прѣдставителъ и пр. и пр., Краевъ, билъ осѣденъ отъ тукашния окръженъ сждъ на тридесетъ и пещъ дневенъ затворъ, за... за какво, мислите?... За дългъ! Тия, които го познаватъ съ близу, казвали, че ако той би билъ осѣжданъ за подобни дребни работи отъ неговия животъ, той не би видѣлъ е. години бѣлъ денъ... Такъвъ батакчия билъ. Кого не е захрипилъ, на кого не е отнесълъ? но да е човѣкъ сиромашъ, ще речете, не е грѣхъ; така е, но съ условие да бжде чистенъ. Ако на подобенъ батакчия би се поѣтрило общи пари, какво би станали, мислите? Ако такъвъ човѣкъ е обществень дѣецъ, какво не сиолѣжало би тия, които му се би довѣрили?

На 23 вечерта, на хорото въ махалата Чифликътъ, нѣколко души сѣ скарали и наранили сѣ ханчаръ въ коремътъ старшия унтеръ-офицеръ въ музикалната команда, Михалъ Рачевъ. Говори се, че това параване станало за отмищение, тъй като параваня прѣди нѣколко дни билъ нанесълъ побой на другия, който сега лежалъ въ окръжната

го чуятъ, нѣкой дума—подигравателна, уязвительна (ще зарѣмжи сирѣчь); ако ли пѣкъ ви свари сѣднали въ нѣкое мѣсто, кафене било, кръчма, градина, хамамъ, или вий го сварите на подобно мѣсто,—то подмиганията, подхвърлянието думи, сѣжденията на високъ гласъ и полуприкрити по вашъ адресъ, па често псувнитѣ и заплашванията,—започватъ, залетяватъ, стройно, безпирно, оглушително (цѣль кучешки лай). И подобна непонсема неприятностъ, подобно адеко терзание, тѣ ще ви устройтъ, съ кучешка безгрижностъ, на всекъдѣ и на всекий часъ, както казахме, щомъ ви видѣтъ, сѣщитѣ или застоѣтъ до васъ. Отивате на работа или се връщате, на разходъ сте или на молебень, въ приятелска компания или самъ, сѣдите въ кафенето или играете нѣкой игра, разговаряте или четете вѣстници, на площаде сте или на тържище, на улица или сборище, на кръчма, градина или хамамъ... на всекъдѣ и всекога, тѣ не ви оставятъ на мира, цѣма отгървание отъ тѣхъ.

Е, кажете есга, молимъ ви се, това не сѣ ли *псета*, които, само за да ги отличимъ отъ другитѣ, нарѣкохме *политически*?

Ако не вѣрвате че има такива, елате въ Шуменъ, идете въ Търговското кафене и чакайте догдѣ нашъ нѣкой приятелъ дойде и догдѣ едно отъ *политическитѣ* влѣзне, па по-слѣ гледайте какъ *политическото* ще ви по-

каже кучешката си натура и слушайте, какъ то ще захърца, зарѣмжи и залай, по адресъ на нашия приятелъ, по свойственния нему начинъ, току що описахме.

Тѣ не сѣ много въ Шуменъ, слава Богу! но сѣ достатъчни за да ви направятъ да разберете, що е политическо псе.

Има отъ тѣхъ чисто Шуменска порода; има смѣсена кръвъ, *ябанджийски*: хеле ябанджийскитѣ, хеле тия ябанджийски—ужасъ просто ужасъ!

Шуменската порода е само едно едро, вълнесто, не толко злопивно; ходи да гледа и пази сюречи. Имаме едно *ябанджийско*, котленска порода, криворъжко — кривоного, чистъ типъ отъ *политическитѣ*, което не знаемъ що стана тия дни, липса, та неможемъ да продължаваме върху него наблюденията си. Но намъ ни оставатъ два хубави екземпиритѣ ябанджийскитѣ: едното е гагаузско—варненско провадийско происхождение, баща му казватъ, неизвѣстенъ, та мжчно може да се класифицира; другото е едно беззѣбо, гръкомолдованска порода. Тия двѣтѣ, по отдѣлно, или кога се съберятъ, сѣ ужасъ!

Слѣдъ венче горѣизложено, вий ще рѣчете, може би, че това не сѣ, при всечко туй, псета, а хора. Можете, но туй не спира и не ще спре щото шуменци, кога видѣтъ нѣкое отъ тия същества, да си пришепватъ, както сега: ето едно *политическо*; или ето по

литическото дойде, мина; или просто—*псе*; или хубавото име цѣло—*политическо псе*; или политически псета, кога сѣ наедно. Вий не можете спрѣ, на ли, шуменци да имъ даватъ това име, което заслуживатъ и което трѣбва да носятъ?

Ще речете още, че вий не ще можемъ поддържа, прѣдъ българската академия на наукитѣ, тезата си, която развиваме тукъ. Ще се постарамъ. Ний ще се помжчимъ да докажемъ, че ония човѣкообразни същества, що нарѣкохме *политически псета*, иматъ по вече отъ естество на псетата, отъ колкото на човѣка. Па ако и академията ни на наукитѣ не намѣри изслѣданията ни достатъчни или заключенията ни не научни, ний пакъ, вѣрующа въ своето, не ще се отчаеме. Не ще е прѣвъ пѣтъ гдѣто една академия отхвърля това, което отъ послѣ приема, гдѣто онеправдава единъ ученъ. Колко велики учени, какви грандиозни научни учения сѣ били непризнавани отъ начало!

Непоколебими, прочее въ своитѣ вѣрвания, дълбоко убѣдени въ своитѣ научни изслѣдания и заключения, ний, скромни испитатели на великитѣ природни истини, гледаме усмихнато на бждѣцето, което ще донесе рано или късно вѣстържествуванието на мѣнието ни:

Че съществуватъ *политически псета*;

Че такива ги има въ Шуменъ.

болница. Наранения е въ болницата на лѣкуване, а наранителтъ е арестованъ.

На 24 т. м. се намѣри убитъ писартъ при Помощи. Шумен. Сѣдебенъ Приставъ, Стефанъ Патлевъ блану до Арнаутъ-баазаръ, въ шуматъ надъ градътъ. Тѣлото на убития е било почти разложено и исподено отъ червеи. При труптъ е намѣренъ револверъ, въ който съ пастърмени 3 патрона. Говори се, че покойния се е самоубилъ, вследствие на злоупотребени сумми отъ канцеларията на сѣдебния приставъ.

Вѣстникъ ни бѣше вече свѣрзанъ и готовъ за печатъ, когато ни се съобща, че дирекцията на желѣзницитѣ Руссе-Варна е съобщила телеграфически на градско-общинското ни управление, че за намѣръ се въстановява циркулиранieto на тренътъ между Шумень и Капичанъ и въ педѣленъ денъ, въ който тренътъ ще трѣгне въ сутрѣня въ 7 ч. и 30 м., а ще пристига въ 2 ч. слѣдъ обѣдъ. Прѣз другитѣ дни тренътъ ще трѣгне сутринъ въ 11 ч. 40 м., а ще пристига въ 2 ч. 25 м.

Завчера се яви въ градътъ ни павѣтния нахаденъ лѣжеецъ-корреспондентъ на в. „Times“, — Баучеръ и въ сѣция денъ пантосва съ фантогъ въ турската махала чествъ до 9 вечерята, за да търси исканитѣ най-вѣреки съ стотини невинни турци.

Отъ ядъ че не намѣрилъ подобни искани турци, когато се върнѣ вечерята въ хотелтъ, поиска да си отмъсти на фаетонджията (вѣроятно защото не е турчинъ) и бѣше дигнѣлъ до Бога гюрюлтия, за да не заплати двойна такса, споредъ както е отредено за ноцно врѣме. Говори се, че Баучеръ щѣлъ да разрови венчки турски гробница, за да констатира чрезъ аутопсия, да ли отъ своя смъртъ еж умрѣлъ или пъкъ българитѣ еж ги искали. Въ тая си своя трудна задача той прибѣгнѣлъ до помощта на г. г. прѣславския народенъ прѣдставителъ и пр. и пр., и Х. Шамдиондъ-ефенди изъ Шумень.

Вѣрваме, че г. Баучеръ е намѣрилъ въ лицата на горнитѣ „лица“ най-вѣрни помощници за оправданieto миссията си, съ която е натоваренъ отъ редактортъ на в. „Times“, а тѣй ежщо и 200,000 лева.

Дано г. Баучеръ не забрави щото, отъ горията скромна сумица да даде „мѣстичко“ за заслуга на горнитѣ лица, която тѣй знаѣтъ за какво ще употребѣятъ.

По нѣмание мѣсто, статията ни по рѣчьта на г. Министръ президентъ въ Плевенъ остава за слѣдуюция брой.

ПОСЛѢДНИ ИЗВѢСТІЯ

Що кланъето въ Цариградъ.

Цариградъ, 21 того. Сандъ Пашовото паданне е послѣдствие събитията. Чрѣзъ назначенieto на Кямилъ Паша, който бѣше Великъ Везиръ отъ 1885 г. до 1891 г. който минава за приятел на тройственния съюзъ и Англия, еж искали да произведѣтъ добро впечатление и да успокоятъ европейското общественно мнѣние. Очакването промѣненне Министра Външнитѣ дѣла още не станѣ. Държавилъ свѣтникъ Сали Бей и други висши чиновници надзиравали вчера, щото полицията да не допуща мюсюлманитѣ да се събиратъ, и да застава софитѣ да стоятъ въ жилищата си. Прѣзъ ноцта вторникъ, срѣщу срѣда крѣвави сцени станѣхъ въ Стамбулъ и Кямилъ Паша вследствие крайноститѣ на населението и слухътъ, че арменитѣ намѣрявали да си отмъстятъ на гурцитѣ за тая послѣдната ноцъ, взелъ съ усилиѣ извѣрпени прѣдизвикателни мѣрки съ помощта на войскитѣ. Константирано е, че жестокоститѣ еж насочени единствено противъ арменитѣ и че никой другъ християнинъ не билъ малтретиранъ. Велѣдствие голѣми усилия отъ страна на трима пѣрвенци арменци, отъ които двамата турски чиновници, арменитѣ, прибѣгнали въ черквата на Кумъ Кану, се успокоихъ и напуснахъ черквата. Правятъ се усилия за да се рѣшатъ и прибѣгнали въ други черкви арменци да палѣятъ отъ тамъ. Днесъ пѣма никаква нова случка. Не се потвърдява слухътъ, че и въ Измиръ е имало подобни събития.

Лондонъ, с. д. На вчерашнитѣ вѣстници съобщаватъ изъ Цариградъ, че споредъ показанията на едного отъ чуждитѣ депутати на анкетната комисия, сенционитѣ разкази по кланъето въ Сасунъ еж прѣувеличени. Общото число на жителитѣ въ Сасунската долина не надмива 40000. Числото на убититѣ отъ войскитѣ не е хиляди, а 300 до 500. Нѣма доказателства за убийства, станѣли по жестокостъ или за усакачанне жени и дѣтца.

Петербургъ, с. д. „Новое время“ казва, че арменитѣ слѣдватъ съвѣтъ нецѣлособразенъ пѣтъ, като се покоряватъ слѣпо на подстрекателствата на революционитѣ агитатори, които ги подбуждатъ да дѣйствуватъ по начинъ, имѣющъ за цѣль крѣвави стѣжковенія, които да дадѣтъ прѣдлогъ за нови опаквания противъ турскитѣ жестокости.

Цариградъ, с. д. Турскитѣ крѣгове поддържатъ версията, че пѣрво стрѣлѣли арменитѣ и че само слѣдъ убиванieto Майора Серветъ, мюсюлманското население, раздрязнено, нападнало арменитѣ. Споредъ една непотвърдена версия, Майоръ Серветъ търсилъ да разгони арменитѣ, като ги удрялъ и че тогава еж го убилъ. Отъ друга страна, споредъ доста вѣрнитѣ показания на

чужденцитѣ, които малко прѣди кланъето били живили прѣзъ Диванъ-Йолу и други околии на Портата, улци мюсюлманско население чакало шествието, отъ което се вѣрва, че на вѣрно работата била и гласена. Числото убити и ранени арменци възлизало по-вече отъ 200. Мнозина агитатори побѣгнали прѣди и слѣдъ ежлично-веннето. Разнасе се слухъ за промѣненне министра на Външнитѣ дѣла и полицията. Средъ другъ слухъ, крѣвави сцени станѣли въ Родосто.

Парисъ с. д. вѣстникъ „Le temps“ се надѣва, че Султана пѣма да постави отговорни за послѣднитѣ събития нито арменитѣ, нито тритѣ сили и ще спазви доброто споразумѣние съ тия послѣднитѣ, които желаятъ една Турция мирна и силна. „Le temps“ се надѣва, че Англия пѣма да се раздѣли въ това отношение отъ другитѣ сили.

Цариградъ, 25 того. Интервиевранъ отъ единъ вѣстникарь, Арменския Патриархъ Измерлиянъ каза, че вследствие дълги прѣслѣдвания и разни събития въ провинцията арменский народъ е разиренъ и патриарха нѣма вече сила да успокои духоветѣ. Той протестира прѣдъ бившия и прѣдъ новия Великъ Везиръ за кланъята. Мюсюлманското население много раздражено и подбуждено да върши насилия и крайности. Патриарха серьезно се бои че крайноститѣ ще продължаватъ. Главнитѣ врата на съборната черква въ Кумъ-Кану еж покрити съ черно. До завчера вечерята 83 убити, между които една жена, прѣдана отъ полицията на Арменската патриаршия. Патриарха приемѣта на 700 числото на убититѣ. Нѣкои европейски доктори и други лица, чийто показания еж доста вѣрни, приематъ между 400—500 числото жертвитѣ. Съобщено е на патриаршията, че 300 души изчезили отъ болницата. Въ Еди Куле, 10 души ранени, отъ които една жена. Мнозина арменци несправедливо арестувани въ врѣме кланъето: понеделникъ бидохъ освободени, по всички малтретираши при арестуванieto и въ затвора. Установено е вече, че има нѣкои безредици въ арменски квартали; освѣтъ софитѣ взе участие и турското население, което плякоча арменскитѣ къщи.

Цариградъ, сжща дата. Посланицитѣ рѣшили да подадѣтъ на Портата нова вербална нота, колективно съ запитване: какви мѣрки еж вземени за успокояване вѣншението на арменци и мюсюлмани и защитаване християнското и иностранно население. Нотата иска строга анкета върху послѣднитѣ събития.

Трабизунъ с. д. Арменци наранили двама висши турски чиновници, вследствие което мюсюлманитѣ нападнали арменски кварталъ. Редътъ възстановенъ. Консулитѣ колективно поискахъ, отъ Валията да вземе нуждни мѣрки за поддържанне безопасността.

Виена, с. д. „Политише корр“ обнародва текста на вербалнитѣ прѣдставления, направени колективно прѣдъ Портата отъ посланицитѣ на 20 того, които казали, че платъ цѣлни свѣдения по събитията въ понеделникъ и вторникъ въ Стамбулъ и споредъ които частни лица били и убили арестанти, водени отъ полицията безъ тѣ да ги заштити, когато други ги нападнали. Лица съвѣтъ мирни и затвореници ранени, бидохъ убити въ затворитѣ. Посланицитѣ като се боиятъ, че продълженieto на тия крайности би могло да огрози обществената безопасностъ и интереситѣ на чуждитѣ подданици, привличатъ вниманието на Портата върху тия факти, съвѣтватъ да вземе мѣрки за потушаванне безредицитѣ и запрѣтване на частни лица да участвуватъ въ полицейскитѣ дѣйствия и въобще за по-скорошното възстановление редътъ.

Цариградъ, с. д. Прѣдъ видъ че вѣншението продължава, посланицитѣ се събрахъ вчера и рѣшили да направятъ нови колективни постѣлки прѣдъ новия великъ везиръ, за да поискатъ взиманне бързи и енергични мѣки за възстановление тишината. Портата увѣрва, че гони серьезно тая цѣль и усилива полицията, която нѣколко пѣти се показа твърдѣ слаба противъ безредицитѣ и заповѣда испражданне черквитѣ, които еж още пълни съ арменци, които навѣрно не смѣятъ да ги напуснатъ прѣди възстановление пѣлна тишина.

Парижъ, с. д. Господинъ Форъ прие слѣдъ пладнитѣ Великия Князь Сергий и херцогъ д'Аоста. Рѣбо даде на Лобанова частенъ обѣдъ. Вѣстникъ „Le temps“ съобщава, че Херцогъ д'Аоста дошѣлъ въ Парижъ за да опрѣдѣли подробноститѣ на пѣтуванieto му въ Италия съ Португалскый Кралъ. Гръцскый принцъ Никола, който намѣряваше да отиде урѣ въ Марли на ловъ съ Форъ, заминѣ тая вечеръ за Консхагенъ, повикалъ отъ Данскый Кралъ.

Виена, с. д. съобщаватъ отъ Атина на „Neie freie Presse“, че вѣншението се увеличава. Языкътъ на вѣстницитѣ става все по-прѣдизвикателенъ. Въ Критъ голѣмо събрание народъ поискало съединенieto съ Гръция. Това даде поводъ на вѣстницитѣ да искатъ отъ правителството да прѣдизвика енергично послѣдствията на сегашното положение и да се възползува отъ случая, за да накара да се уважатъ историческитѣ претенции на Гръция върху Македония и Критъ.

Цариградъ, с. д. Вчера много се разнасяше слухътъ, че Кямилъ Паша е билъ уволенъ вследствие една турска демонстрация, станѣла събота и обявленieto нему неприятелски намѣрени въ Стамбулъ и че е билъ заштитенъ отъ Кючукъ Сандъ Паша; този слухъ за сега не може се провѣри. Стационаритѣ на посолствата вчера отъ Вуюкъ-Дере и Тераши отидохъ въ Галата. Цѣльта на тая мѣрка е да се покаже съгласенето на посолствата и се успокоятъ чужденцитѣ. Вѣрва се, че стационаритѣ пѣма останѣтъ дълго врѣме въ приетанието прѣдъ видъ че населенята не се повторихъ и че Портата изглежда расположена да вземе мѣрки бързи и цѣлесобразни. Тѣлата на жертвитѣ въ Касимъ-Паша и Чукуръ-Чешме не еж прѣдани още на Патриаршията, която ги поиска. Числото на жертвитѣ изглежда по-голѣмо отъ съобщеното съ по-прѣдидши денешни. Константирани еж

нѣкои случаи на обиди и насилия противъ християни отъ други вѣроисповѣдания и чужденци.

По-вечега насилия станѣхъ понеделникъ и вторникъ. Нѣкои единени случаи въ петѣтъ, събота и недѣля отъ вѣншателствъ на полицията прѣдизвика слухъ безъ сериозни послѣдствия, които обаче доказва раздрязненieto на духоветѣ. Прибѣгнали въ черквитѣ арменци не еж ги още напуснали, вѣрѣки усиленята на Портата. Прибѣгнали въ градницата на английското посолство бидохъ заведени въ домоветѣ си по грижата на духовний свѣтътъ.

Цариградъ 24 того. Сандъ Паша, бившии министръ на вѣншнитѣ дѣла, е назначенъ за такъвъ.

Цариградъ, 25 того. Потвърждава се извѣстие за крѣвави събития въ Родосто. Днесъ по обѣдъ имаше още въ Арменската черква „свята Троица“ въ Пера 1200 прибѣгнали арменци, въ „свѣтлий Георгий“ Галата 500 и въ патриаршеската черква на Кумъ-Кану 600. Новопритѣгнали лица разказватъ за нови прѣслѣдвания. Въ градницата на английско посолство се криятъ прибѣгнали арменци. Полицията запрѣтѣва влизанieto на други. Настроението на духоветѣ между турци и арменци остава сжщото.

Цариградъ, 25 того. Сега когато духоветѣ се малко успокоихъ, може да еж констатирано, че имало много прѣувеличения. Обаче константиранитѣ факти доказаватъ важностята на работата. Никакво съмнѣние нѣма, че вѣрвитѣ вереси останѣхъ много далечъ отъ сжщностята.

Разни свѣдѣтели, чийто показания заслужаватъ до-вѣрие, твърдятъ, че крайноститѣ, възрѣсени отъ духовенството, софитѣ, населението и даже въ нѣкой случай отъ самата полиция, продължихъ цѣль денъ неведѣликъ прѣзъ ноцта и въ вторникъ. Константирано тѣй ежщо, че населенята еж станѣли и въ затворитѣ. Въ всѣкий случай числото на убититѣ арменци е по-голѣмо отъ колкото се вѣрва.

София, 26 того. Споредъ извѣстия изъ Цариградъ, Султана, който се боля най-много отъ едно намѣстие на Английската флота, испрати едно висше военно лице да прѣгледа укрѣпленията на проливитѣ и особенно торнитѣ.

Като характеристическа подробностъ на располженята противъ англичанитѣ, разказватъ че единъ чужденецъ арестуванъ, затворенъ билъ два дни, битъ и слѣдъ като доказалъ тождественността си, билъ освободенъ съ хиляди извинения отъ страна на полицията, заявяюща че го взѣла за англичанинъ.

Вчера арменския патриархъ отслужи панахида въ съборната черква на Кумъ-Кану за жертвитѣ на кланъето. Султана бѣше испратилъ да прикани патриарха да се откаже отъ панахидата, но той не рачи.

Лондонъ, с. д. Рейтеръ се научава, че прѣговоритѣ между тритѣ сили и портата по рефернитѣ пѣма да се прѣкратятъ вследствие безредицитѣ въ Цариградъ. Тритѣ сили желаятъ да дѣбятъ чрезъ миролюбиви срѣдства реформи на турската администрация и за безопасността на християнското население.

Цариградъ, с. д. Помощника Министра на Външнитѣ дѣла, Арчилъ Дадьянъ, ерменецъ, бѣше вчера и завчера патсваренъ да уталожи духа на Арменския Патриархъ и да убѣди прибѣгналитѣ въ тритѣ черкви арменци да ги напуснатъ, но не можа да сполучи въ миссията си. Отъ вчера полицията не остави никого да се доближи до черквитѣ, нито да влѣзе въ тѣхъ или пѣлътъ. Прибѣгнали въ черквата „Пера“ държатъ арестуванъ четирма свои съотечественици на полицейска служба, отъ които нѣкой си Нишанъ. Въ улицитѣ извѣрпени полицейски мѣрки. Силни патрули отъ полицейски и всенни, командувани отъ офицери и висши чиновници поддържатъ редътъ.

ПЕЧАТНИЦА, КНИЖАРНИЦА И КНИГОВѢЗНИЦА

на Д. Кѣнчевъ, въ гр. Шумень.

Извѣстявамъ на венчки писатели, книжари, книгоиздатели и печатари, че къмъ печатарското си заведение въ гр. Шумень открихъ и книжарско отделение.

Умолявамъ горнитѣ господа, да ми испратятъ сега и за намѣръ да ми испрачатъ по десетина екземпляра отъ венчкитѣ издадени отъ тѣхъ книги по разнитѣ клонове на науката.

Умолявамъ ги сжщо да ме почитатъ съ най-голѣмо довѣрие. Отъ своя страна обѣщавамъ да бѣдѣ най-точенъ и честенъ. За честностята ми вѣркий е свободенъ да сондира мнѣние чрѣзъ Б. П. Банка, Шумненското Търговско Дружество и ония търговски къщи, които еж имали и иматъ работа съ менъ.

Въ печатницата се намѣрватъ разни печатни книжа за общинскитѣ и правителственитѣ учреждения, както и канцеларски потребности, съ най-умѣрена цѣна.

Отъ печатницата, книжарницата и книговѣзницата на Д. Кѣнчевъ.

(1—1)

РУССКА ГРАММАТИКА (Этимологія) Второ прѣработено и допълнено издание отъ А. П. НИКОЛАЕВЪ. Цѣна 1 л. 20 ст. Адресъ: гр. Шумень, А. П. Николаевъ, учителъ. Шумень, Печатница „ИСКРА“.

Отговоренъ-редакторъ: Никола Карапановъ